ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Classes moyennes, le 27 novembre 1990, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 21 mai 1965 portant règlement général des établissements pénitentiaires", a donné le 6 mars 1991 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 27 november 1990 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen", heeft op 6 maart 1991 het volgend advies gegeven :

OBSERVATIONS GENERALES.

1. Le texte en projet ne prévoit pas que le détenu et son avocat doivent être informés de l'existence d'une proposition de libération conditionnelle.

Le fonctionnaire délégué a admis que le projet comporte, à cet égard, une lacune et qu'il doit être complété.

2. Ce fonctionnaire a, par ailleurs, précisé que l'audition par la Commission administrative (article 3 en projet), la consultation du dossier moral (article 4, alinéa 1er) et l'établissement d'un mémoire (article 4, alinéa 2) ne sont permis qu'en faveur de l'avocat du détenu, dans un souci de commodité et de sécurité.

Le système proposé par le projet a pour conséquence de placer le détenu devant l'alternative :

-ou bien il accepte d'être assisté par un avocat qui peut lui communiquer le contenu des pièces auxquelles il a accès;

-ou bien, dans le cas contraire, il se trouvera dans une situation qui le privera d'exercer aussi efficacement ses droits de défense.

Une telle différence dans le traitement réservé au détenu qui a recours à un avocat et celui qui n'y a pas recours n'est pas justifiée.

OBSERVATIONS PARTICULIERES.

Préambule.

Alinéa 1er.

L'alinéa 1er doit être remplacé par le visa suivant :

"Vu la loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle dans le système pénal, modifiée par la loi du 1er mai 1913, la loi du 19 août 1920, la loi du 24 juillet 1923, l'arrêté royal du 14 août 1933, la loi du 11 janvier 1954, la loi du 2 juillet 1962, et la loi du 29 juin 1964;".

Alinéa 2.

L'alinéa 2 du préambule doit être rédigé de la manière suivante :

"Vu l'arrêté royal du 21 mai 1965 portant règlement général des établissements pénitentiaires, notamment les articles 37 et 38, modifiés par l'arrêté royal du 4 décembre 1990, et les articles 115 à 118;".

Dispositif.

Article 1er.

La phrase liminaire serait mieux rédigée comme suit :

"Article 1er. L'article 37 de l'arrêté royal du 21 mai 1965 portant règlement général des établissements pénitentiaires, modifié par l'arrêté royal du 4 décembre 1990 ...".

Article 2.

1. La phrase liminaire serait mieux rédigée comme suit :

"Art. 2. A l'article 38 du même arrêté, modifié par l'arrêté royal du 4 décembre 1990, sont apportées ...".

2. Il n'y a pas lieu d'employer une majuscule au premier mot des 1E, 2E, 3E.

3. Le 2E serait mieux rédigé comme suit :

"2El'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3 : ...".

Articles 3 et 4.

La modification apportée à l'article 118 par l'article 4 du projet n'est guère heureuse du point de vue de la structure générale de la section 3.

En effet, l'article 118 nouveau comprendrait trois alinéas concernant la procédure de libération conditionnelle, plus particulièrement devant la conférence du personnel. Un dernier alinéa (constituant l'article 118 actuel) concernerait le contenu des dossiers constitués en vue de la grâce et de la libération conditionnelle.

En toute logique, le dernier alinéa devrait demeurer un article distinct, comme c'est le cas actuellement.

D'autre part, il semble préférable de ne pas intégrer les trois premiers alinéas dans l'article 117.

En effet, ces alinéas concernent la procédure devant la conférence du personnel, alors que l'article 117 (comportant désormais deux alinéas) concerne la procédure de

libération conditionnelle devant la commission administra-tive. La section gagnerait en lisibilité si les trois pre-miers alinéas de l'article 118 nouveau constituaient, eux aussi, un article distinct.

Pour y parvenir, sans devoir créer un article "bis", il suffit d'intégrer l'article 116 actuel dans l'article 115; pareil regroupement est parfaitement logique, puisque ces deux articles concernent les propositions de grâce.

Le schéma suivant est proposé :

"Art. 3. L'article 115 du même arrêté est complété par l'alinéa suivant :

"Lorsque les propositions visées à l'alinéa précédent sont motivées par l'état de santé des détenus, elles sont accompagnées d'un rapport médical"".

"Art. 4. Les articles 116 à 118 du même arrêté sont remplacés par les dispositions suivantes :

"Art. 116. (commissions administratives).

Art. 117. (consultation).

Art. 118. (contenu du dossier)"".

Articles 4 et 5.

Il y a lieu d'écrire "10ième" en toutes lettres.

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. In de ontworpen tekst wordt niet bepaald dat de gedetineerde en zijn advocaat ervan op de hoogte moeten worden gebracht dat er een voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling bestaat.

De gemachtigde ambtenaar is het ermee eens dat het ontwerp in dat opzicht een leemte bevat en dat het moet worden aangevuld.

2. Die ambtenaar heeft er voorts op gewezen dat gemakshalve en veiligheidshalve alleen de advocaat van de gedetineerde door de bestuurscommissie mag worden gehoord (ontworpen artikel 3), het zedelijkheidsdossier mag inkijken (ontworpen artikel 4, eerste lid) en een memorie mag opstellen (artikel 4, tweede lid).

De gedetineerde wordt door de regeling die in het ontwerp is voorgesteld voor de keuze gesteld :

-ofwel stemt hij ermee in dat hij wordt bijgestaan door een advocaat die hem kennis kan geven van de stukken waartoe hij toegang heeft;

-ofwel komt hij, in het tegengestelde geval, in een zodanige situatie terecht dat hij niet even efficiënt zijn rechten van verdediging kan uitoefenen.

Een zodanig verschil in de behandeling van de gedetineerde die op een advocaat een beroep doet en van de gedetineerde die zulks niet doet is niet gerechtvaardigd.

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

Aanhef.

Eerste lid.

Het eerste lid moet worden vervangen door de volgende verwijzing :

"Gelet op de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel, gewijzigd bij de wet van 1 mei 1913, de wet van 19 augustus 1920, de wet van 24 juli 1923, het koninklijk besluit van 14 augustus 1933, de wet van 11 januari 1954, de wet van 2 juli 1962 en de wet van 29 juni 1964;".

Tweede lid.

Het tweede lid van de aanhef moet als volgt worden geredigeerd :

"Gelet op het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen, inzonderheid op de artikelen 37 en 38, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 4 december 1990, en op de artikelen 115 tot 118;".

Bepalend gedeelte.

Artikel 1.

Het zou beter zijn de inleidende volzin als volgt te redigeren :

"Artikel 1. Artikel 37 van het koninklijk besluit van 21 mei 1965 houdende algemeen reglement van de strafinrichtingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 4 december 1990, ...".

Artikel 2.

1. Het zou beter zijn de inleidende volzin als volgt te redigeren :

"Art. 2. In artikel 38 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 4 december 1990, worden ...".

2. Het eerste woord van 1E, 2E, 3E hoeft niet met een hoofdletter te worden geschreven.

3. Het zou beter zijn 2E als volgt te redigeren :

"2Etussen het tweede en het derde lid wordt het volgende lid ingevoegd : ...".

Artikelen 3 en 4.

Uit het oogpunt van de algemene structuur van afdeling 3, kan de wijziging die door artikel 4 van het ontwerp

in artikel 118 wordt aangebracht niet erg geslaagd worden genoemd.

Het nieuwe artikel 118 zou immers drie leden bevatten die betrekking hebben op de procedure voor voorwaardelijke invrijheidstelling, met name voor de personeelsconferentie. Een laatste lid (dat het huidige artikel 118 is) zou verband houden met de inhoud van de dossiers die worden samengesteld met het oog op genade en op voorwaardelijke invrijheidstelling.

Logischerwijs zou het laatste lid een afzonderlijk artikel moeten blijven, zoals thans het geval is.

Voorts zou het beter zijn dat de drie eerste leden niet in artikel 117 worden opgenomen.

Die leden hebben immers betrekking op de procedure voor de personeelsconferentie, terwijl artikel 117 (dat thans uit twee leden bestaat) betrekking heeft op de procedure voor voorwaardelijke invrijheidstelling voor de bestuurscommissie. Ter wille van de leesbaarheid zou het beter zijn dat de eerste drie leden van het nieuwe artikel 118 eveneens een afzonderlijk artikel vormen.

Daartoe hoeft er geen artikel "bis" te worden ingevoerd en is het voldoende dat het huidige artikel 116 wordt ingevoegd in artikel 115; een dergelijke samenvoeging is volkomen logisch daar die twee artikelen betrekking hebben op genadevoorstellen.

Het volgende schema wordt voorgesteld :

"Art. 3. Artikel 115 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met het volgende lid :

"Wanneer de in het vorige lid bedoelde voorstellen gemotiveerd zijn door de gezondheidstoestand van de gedetineerden, wordt er een geneeskundig verslag bijgevoegd"".

"Art. 4. De artikelen 116 tot 118 van hetzelfde besluit worden vervangen door de volgende bepalingen :

"Art. 116. (bestuurscommissies).

Art. 117. (raadpleging).

Art. 118. (inhoud van het dossier)"".

Artikelen 4 en 5.

In de Franse tekst behoort "10ième" voluit te worden geschreven.

.../...

La chambre était composée de

Messieurs : C.-L. CLOSSET, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

R. ANDERSEN, conseillers d'Etat,
M. LEROY, staatsraden,

F. RIGAUX, assesseurs de la section de législation,
F. DELPEREE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : J. GIELISSEN, greffier assumé,
Mevrouw : toegevoegd griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. R. ANDERSEN.

Le rapport a été présenté par M. P. HERBIGNAT, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. I. KOVALOVSZKY, référendaire adjoint.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

J. GIELISSEN.

De kamer was samengesteld uit

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. R. ANDERSEN.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. HERBIGNAT, adjunct-auditeur.

De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. I. KOVALOVSZKY, adjunct-referendaris.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

C.-L. CLOSSET.